

Bölüm 4

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ANA DİLİ KULLANIMI

Ecehan CANDAN¹

GİRİŞ

Dilbilgisi odaklı dil öğretim yöntemlerinin ön plana çıktığı eski dönemlerde yabancı dil dersleri farklı dillerde basılmış yazılı kaynakları okuma-anlama hedefi etrafında şekilleniyor, öğrenciler yabancı dilde konuşma becerilerini geliştirme şansı bulamıyordu. O zamanlardan günümüze, dil öğretim yöntemleri değişen sosyal ve kültürel ihtiyaçlar doğrultusunda pek çok değişikliğe tanık olmuştur. Gramer ve çeviri becerilerine verilen önem, zamanla yerini temel dil becerilerinin kazanımına bırakmış, hedef dilde iletişimsel yeti yabancı dil pedagojisinin başlıca konusu haline gelmiştir. Bu bağlamda dil öğretiminde benimsenen iletişimsel yaklaşım, hedef dilde anlamlı etkileşimler kurma, hedef dili mümkün olduğunca sık ve gerçek hayatla ilişkilendirerek öğrenmeye vurgu yapmış, ana dili kullanımını sınırlandırmıştır.

İletişimsel Dil Öğretimi, öğrencilerde başarı ve yüksek motivasyonla ilişkilendirilmesi nedeniyle (Carroll, 1975; MacDonald, 1993) hedef dilin tek öğretim aracı olması gerektiği fikrini doğurmuştur (Harmer, 2001). Bu nedenle birçok eğitimci, ana dilinin hedef dildeki doğal iletişim akışını engellediğine inanmaya başlamış, ana dilinde verilen örneklerin hedef dilde hatalara yol açacağını, dersi sıkıcı hale getireceğini ve iletişimsel yetiyi olumsuz etkileyeceğini savunmuştur (Heltai, 1989). Özellikle İngilizcenin yabancı dil olarak öğretildiği ülkelerde, öğretmenler arasındaki ortak görüş, öğrencilerin pratik yapabilecekleri ve hedef dile maruz kalabilecekleri tek ortamın sınıf olduğu ve ana dili kullanmanın zaman kaybı olduğu yönündedir.

Bu eğilimin aksine, alanyazında ana dilinin yabancı dil eğitimini destekleyici şekilde kullanımına yönelik görüşler bulunmaktadır (Cook, 2010; Macaro, 2005; Swain & Lapkin, 2000; Turnbull & Dailey-O'cain, 2009). Ana dili kullanımının, farklı bir dili öğrenme deneyimini stresli bulan öğrenciler arasında bir “güven duygusu” yaratabileceği düşünülmektedir (Kavaliauskienė, 2009). Bu bağlamda ana dili kullanımı, Dilbilgisi-Çeviri yöntemine özgü, modası geçmiş bir teknik

¹ Arş. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ecandan@mehmetakif.edu.tr,

luluğuna ve bu hissin yaratacağı başarısızlık riskine karşı dengeli bir yol izlenmesi gerektiğini savunmaktadır. Bunun için öğretmen eğitimcilerinin bu alanda bilgilenmelerini ve öğretmenlere/öğretmen adaylarına bu konuda rehberlik etmelerini önermektedir.

Levine (2009), öğretmenlerin ana dili ile hedef dil arasında iyi tanımlanmış bir ilişki kurmalarını ve bu ilişki sayesinde öğrencilerin iki dilliliğin özelliklerini sınıf dışına taşımalarına destek olmaları gerektiğini belirtmektedir. Levine (2009), öğrenmenin herhangi bir sabit teknik veya yöntemle belirlenemeyecek kadar karmaşık ve dinamik olduğunu öne sürerken, anlam oluşturma sürecinde hem ana dilini hem de hedef dili göstergebilimsel araçlar olarak kabul etmekte ve ana dilinin sınıf içi etkileşimlerde çeşitli şekillerde kullanılabileceğini ifade etmektedir. Bu kullanımlar, kavramlar arası ilişkiler kurma, belirli kimliklere bürünme ve gösterge sistemlerini ve bilgiyi işaretleme gibi öğrenme yaşantılarını içermektedir. Bunlara ek olarak, Levine, ana dilinin olası işlev ve amaçları hakkında öğrencilerde farkındalık yaratarak yabancı dil sınıflarında ana dili kullanımının mutlaka kaçınılması gereken bir tabu olduğu fikrinin de değiştirilebileceğini belirtmektedir.

Yabancı dil sınıflarında diller arası geçişler yapmanın daha etkili bir dil öğrenimi sağladığına dair kesin bulgular olmadığı gibi, sınıfta yalnızca hedef dilin konuşulmasının da dil öğretiminde daima olumlu sonuçlar yaratıp yaratmadığı kesin olarak bilinmemektedir (Macaro, 2009). Bu bağlamda, ana dili kullanımının yabancı dil öğrenimine zarar verebileceği yargısını sorgulamak gerekmektedir. Ayrıca, sınıf ortamında çok çeşitli öğrenci profilleri, bireysel farklılıklar ve öğrenme stilleri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, kullanılan öğretim tekniklerinin çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesi, öğrenmeye genel anlamda katkıda bulunacaktır. Bu alanda uygulanacak yöntemlerin belirlenmesi, materyal ve değerlendirme araçlarının geliştirilmesi için, yabancı dil sınıflarında ana dili kullanımı bağlamında daha fazla sayıda araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Anton, M., & DiCamilla, F. (1998). Socio-cognitive functions of L1 collaborative interaction in the L2 classroom. *The Canadian Modern Language Review*, 54, 314–42. Doi: 10.1111/0026-7902.00018
- Atkinson, D. (1987). The mother tongue in the classroom: A neglected resource?, *ELT Journal*, 41(4), 241–247. Doi: 10.1093/elt/41.4.241
- Behan, L., Turnbull, M., & Spek, J. (1997). The proficiency gap in late French immersion: Language use in collaborative tasks. *Le Journal de l'Immersion*, 20(2), 41–44.
- Bolitho, R., Gower, R., Johnson, K. v.d. (1983). Talking Shop: The communicative teaching of English in non-English-speaking countries. *ELT Journal*, 37(3), 235–242. Doi: 10.1093/elt/37.3.235
- Brooks, F., & Donato, R. (1994). Vygotskian approaches to understanding foreign language learner discourse during communicative tasks. *Hispania*, 77, 262–274.

- Butzkamm, W. (2003). We only learn language once. The role of the mother tongues in FL classrooms: death of a dogma. *Language Learning Journal*, 28(1), 29–39. Doi: 10.1080/09571730385200181
- Carless, D. R. (2008). Student use of the mother tongue in the task-based classroom. *ELT Journal*, 62(4), 331–338. Doi: 10.1093/elt/ccm090
- Carroll, J. B. (1975). *The Teaching of French as a Foreign Language in Eight Countries*. New York: John Wiley and Sons.
- Cook, G. (2010). *Translation in language teaching*. Oxford, England: Oxford University Press.
- Corder, S. (1978). Language distance and the magnitude of the language learning task. *Studies in Second Language Acquisition*, 2, 27–36. Doi: 10.1017/S0272263100000930
- Cummins, J. (2001a). Bilingual Children's Mother Tongue: Why is it important for education? *Sprogforum*, 7(19), 15–20.
- Cummins, J. (2001b) *Negotiating Identities: Education for Empowerment in a Diverse Society* (2nd edn). Los Angeles: California Association for Bilingual Education.
- Dailey-O'cain, J., & Liebscher, G. (2009). Teacher and Student Use of the First Language in Foreign Language Classroom Interaction: Functions and Applications. In M. Turnbull & J. Dailey O'Cain (Eds.), *First language use in second and foreign language learning* (pp. 131–144). Bristol, England: Multilingual Matters.
- Ellis, N. (2005). At the interface: Dynamic interactions of explicit and implicit language knowledge. *Studies in Second Language Acquisition*, 27, 305–352. Doi: 10.1017/S027226310505014X
- Grabe, W. (2009). *Reading in a Second Language: Moving from Theory to Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Graves, M. F. (2000). A vocabulary program to complement and bolster a middle-grade comprehension program. In B. Taylor, M. F. Graves, & P. van den Broek (Eds.), *Reading for meaning: Fostering comprehension in the middle grades* (pp. 116–135). New York: Teachers College Press.
- Green, D. W. (1998). Mental control of the bilingual lexico-semantic system. *Bilingualism: Language and Cognition*, 1, 67–81. Doi: 10.1017/S1366728998000133
- Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*. England: Pearson Education Limited.
- Heltai, P. (1989). Teaching Vocabulary by Translation. *ELT Journal*, 43(4), 288–293. Doi: 10.1093/elt/43.4.288
- Hummel, K. (1995). Translation and second language learning. *Canadian Modern Language Review*, 51(3), 1–12. Doi: 10.3138/cmlr.51.3.444
- Jacobs, G. M., Dufon, P., & Fong, C.H. (1994). L1 and L2 vocabulary glosses in L2 reading passages: Their effectiveness for increasing comprehension and vocabulary knowledge. *Journal of Research in Reading*, 17, 19–28. Doi: 10.1111/j.1467-9817.1994.tb00049.x
- Janulevičienė, V., & Kavaliauskienė, G. (2004). Legal English: Translation Issues. *Jurisprudencija*, 57(49), 141–146.
- Kavaliauskienė, G. (2009). Role of mother tongue in learning English for specific purposes. *ESP World*, 8(22), 1–12.
- Kern, R. G. (1994). The role of mental translation in second language reading. *Studies in Second Language Acquisition*, 16, 441–461. Doi: 10.1017/S0272263100013450
- Koda, K. (1997). Orthographic Knowledge in Second Language Lexical Processing: A Cross-Lingual Perspective. In J. Coady & T. Huckin (Eds.). *Second Language Vocabulary Acquisition* (pp. 35–52). Hong Kong: Longman.
- Krashen, S. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. New York: Pergamon.
- Laufer, B. (2005). Focus on form in second language vocabulary learning. *EUROSLA Yearbook* 5, 223–250. Doi: 10.1075/eurosla.5.11lau
- Laufer, B., & Shmueli, K. (1997). Memorizing new words: Does teaching have anything to do with it? *RELC Journal*, 28, 89–108. Doi: 10.1177/003368829702800106
- Levine, G. S. (2009). Building Meaning Through Code Choice in Second Language Learner Interaction: A D/discourse Analysis and Proposals for Curriculum Design and Teaching. In M. Turnbull & J. Dailey O'Cain (Eds.), *First language use in second and foreign language learning* (pp. 145–162). Bristol, England: Multilingual Matters.

- Macaro, E. (2005). Codeswitching in the L2 classroom: A communication and learning strategy. In E. Llurda (Ed.), *Non-native language teachers: Perceptions, challenges and contributions to the profession* (pp. 63-84). New York, NY: Springer.
- Macaro, E. (2009). Teacher use of codeswitching in the second language classroom. In M. Turnbull & J. Dailey O'Cain (Eds.), *First language use in second and foreign language learning* (pp. 35-49). Bristol, England: Multilingual Matters.
- MacDonald, C. (1993). *Using the Target Language*. Cheltenham: Mary Glasgow Publications.
- Mcmillan, B., & Turnbull, M. (2009). Teachers' Use of the First Language in French Immersion: Re-visiting a Core Principle. In M. Turnbull & J. Dailey O'Cain (Eds.), *First language use in second and foreign language learning* (pp. 15-34). Bristol, England: Multilingual Matters.
- Nagy, K., & Robertson, D. (2009). Target Language Use in English Classes in Hungarian Primary Schools. In M. Turnbull & J. Dailey O'Cain (Eds.), *First language use in second and foreign language learning* (pp. 66-86). Bristol, England: Multilingual Matters.
- Nation, I. S. P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ramachandran, S. D., & Rahman, H. A. (2004). Meaning recall and retention: The impact of the translation method on elementary level learners' vocabulary learning. *RELC Journal*, 35(2), 161-178. Doi: 10.1177/003368820403500205
- Ross, N. J. (2000). Interference and Intervention: Using Translation in the EFL Classroom. *Modern English Teacher*, 9 (3), 61-66.
- Schweers, C. W. (1999). Using L1 in the L2 classroom. *English Teaching Forum*, 37(2), 6-13.
- Swain, M. (1985). Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. In S. Gass & C. Madden (Eds.), *Input and Second Language Acquisition* (pp. 235-254). Rowley, MA: Newbury House.
- Swain, M., & Lapkin, S. (2000). Task-based second language learning: The uses of the first language. *Language Teaching Research*, 4, 253-276. Doi: 10.1177/136216880000400304
- Turnbull, M. (2001). There is a role for the L1 in second and foreign language teaching, but . . . *Canadian Modern Language Review* 57, 531-540. Doi: 10.3138/cmlr.57.4.531
- Turnbull, M., & Dailey-O'Cain, J. (Eds.). (2009). *First language use in second and foreign language learning*. Bristol, England: Multilingual Matters.
- Villamil, O., & de Guerrero, M. (1996). Peer revision in the L2 classroom: social-cognitive activities, mediating strategies, and aspects of social behavior. *Journal of Second Language Writing*, 5, 51-75. Doi: 10.1016/s1060-3743(96)90015-6
- Wallace, M. (1988). *Teaching Vocabulary*. London: Heinemann Educational Books.